

Nove svojte i nomenklaturne preinake u popisu flore Hrvatske

kratko priopćenje

Toni Nikolić (Botanički zavod, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Marulićev trg 20/2, 10000 Zagreb; toni.nikolic@biol.pmf.hr)

Nenad Jasprica (Institut za more i priobalje, Sveučilište u Dubrovniku, Kneza Damjana Jude 12, pp. 83, 20000 Dubrovnik; nenad.jasprica@unidu.hr)

Sandro Bogdanović (Zavod za poljoprivrednu botaniku, Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb; sbogdanovic@agr.hr)

Suzana Buzjak (Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb; Suzana.Buzjak@hpm.hr)

Božo Frajman (Institute of Botany, University of Innsbruck, Sternwartestrasse 15, Innsbruck, Austria; bozo.frajman@uibk.ac.at)

Popis flore Hrvatske i Flora Croatica baza podataka (<http://hirc.botanic.hr/fcd/>) dopunjeni su i preinačeni s novo nađenim i novo opisanim svojutama na području Hrvatske, te s nekoliko nomenklaturnih izmjena.

***Vinca herbacea* Waldst. et Kit.**

Mjesto prvog objavljivanja: Descriptiones et Icones Plantarum Rariorum Hungariae 1: 8, pl. 9. 1802.
Sinonimi: *Vinca mixta* Velen (Fl. Bulg. (1891) 646, in add.), *Vinca pumila* E. D. Clarke (Travels Eur.

Asia & Africa iv. 555.)

Nalazišta: četiri lokaliteta na Banskom brdu (Baranja) na potezu Zmajevac - Batina.

Nova svojta u flori Hrvatske prema navodu u Csiky i Purger (2013) (Sl. 1/1)

***Elodea nuttallii* (Planch.) H. St. John**

Mjesto prvog objavljivanja: Rhodora 22(254): 29. 1920.

Sinonimi: *Anacharis nuttallii* Planch. (bazionim, Annals and Magazine of Natural History, ser. 2 1: 86. 1848. (Ann. Mag. Nat. Hist., ser. 2))

Nalazišta: Kopački rit, Baranja

Nova svojta u flori Hrvatske prema navodu u Kočić (2013 a, b), Kočić i sur. (2014)

***Potentilla norvegica* L.**

Mjesto prvog objavljivanja: Species Plantarum 1: 499. 1753. (1 May 1753)

Sinonimi: *Potentilla monspeliensis* L. var. *norvegica* (L.) Farw. (Asa Gray Bulletin 3(8): 7. 1895. (Asa Gray Bull.)), *Potentilla monspeliensis* L. var. *norvegica* (L.) Rydb. (nomen illeg., A Monograph of the North American Potentilleae 46. 1898. (Monogr. N. Amer. Potentilleae)).

Nalazišta: Gospić, centar grada

Nova svojta u flori Hrvatske prema usmenom priopćenju J. Topić, studeni 2013.

***Campanula teutana* Bogdanović et Brullo**

Mjesto prvog objavljivanja: Phytotaxa 161 (1): 9 (2014)

Nalazište: Dalmacija, otok Vis, Oključina, karbonatne okomite stijene kod Kraljičine špilje.

Herbarium ID: 32628 (ZAGR) (<http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52549>)

Nova svojta za znanost prema navodu u Bogdanović i sur. (2014) (Sl. 1/2)

Novoopisana stenoendemična vrsta, *Campanula teutana* (Teutin zvončić) na temelju morfološke građe i provedenih filogenetskih analiza (ITS i cpDNA sekvenci) pripada izofilnoj skupini zvončića *Campanula garganica*, odnosno okojadranskoj seriji *Garganicae* Trinajstić. Do sada je poznata jedino s otoka Visa iz okolice Oključine te broji oko 250 jedinki što ju čini vrlo rijetkom biljkom naše flore.

***Scabiosa delminiana* Abadžić**

Mjesto prvog objavljivanja: Hrvatska misao (Sarajevo) 1: 41 (2007)

Sinonim: *S. canescens* auct. non Waldst. & Kit.

Nalazište: Dalmacija, uz rijeku Butišnicu (desni pritok Krke)

Nova svojta za znanost prema navodu u Abadžić (2007) (Sl. 1/3)

Na temelju morfoloških, koroloških i ekoloških istraživanja, u zapadnoj Bosni i Hercegovini je opisana nova vrsta - *Scabiosa delminiana* Abadžić. Pokazano je da se ta vrsta značajno razlikuje od srodne *S. canescens* Waldst. et Kit., što je omogućilo njezino izdvajanje kao nove i zasebne svojte. *Locus classicus* se nalazi na planini Lip (Lib) na rubu Duvanjskog poja (zapadna Bosna i Hercegovina), a populacije te vrste su utvrđene i u Hrvatskoj u graničnom području sa susjednom Bosnom i Hercegovinom. Naseljava otvorene površine submediteranskih i epimediteranskih suhих travnjaka unutar vegetacijskog reda *Scorzonero villosae-Chrysopogonetalia grylli* Horvatić et Horvat in Horvatić 1963 (NKS C.3.5.). Naziv vrste potječe od naziva starog ilirskog naselja Delminium koje se nalazilo na padinama planine Lip.

***Euphorbia barrelieri* Savi**

Mjesto prvog objavljivanja: Botanicon Etruscum Sistens Plantas in Etruria Sponte Crescentes. Pisis (Pisa) 145. 1808

Sinonimi: *Tithymalus barrelieri* (Savi) Soják (Cas. Nár. Mus., Odd. Prír. 140: 170. 1972)

Na temelju revizije herbarskog materijala CNHM-a razlučene je podvrsta:

***Euphorbia barrelieri* Savi subsp. *hercegovina* (Beck) Kuzmanov**

Mjesto prvog objavljivanja: Izvestiya na Botaniceskiya Institut. Bulletin de l'Institut Botanique (Sofia) 12: 120. 1963

Sinonimi: *Euphorbia hercegovina* Beck (Glasn. Zemaljsk. Muz. Bosni Hercegovini 32: 95. 1920), *Tithymalus barrelieri* (Savi) Soják subsp. *hercegovinus* (Beck) Soják (Cas. Nár. Mus., Odd. Prír. 140: 170. 1972)

Nalazišta: Pelješac (i dr.)

Prema herbarskim primjercima CNHM: Id. 3709, Inv. br. 600:ZAG;2553:BOT (URL. <http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52396>), Id. 37078, Inv. br. 600:ZAG;2552:BOT (<http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52393>), Id. 37077, Inv. br. 600:ZAG;2551:BOT (<http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52388>), Id. 37076, Inv. br. 600:ZAG;2550:BOT (<http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52386>)

Populacije roda *Euphorbia* s poluotoka Pelješca tradicionalno su tretirane kao *Euphorbia triflora* Schott, Nym. et Kotschy (cf. TRINAJSTIĆ 2007), ali ih je već TRINAJSTIĆ (1987, 2007) tretirao kao *E. hercegovina* G. Beck. Recentne molekularne filogenetske studije cpDNA i ITS regije jezgrine DNA ovih populacija (FRAJMAN B., nepublicirano) su potvrdile, da ove biljke ne pripadaju srodstvenom krugu *E. triflora*, već srodstvenom krugu *E. barrelieri*. Stoga ih je primjerenije tretirati kao *E. barrelieri* Savi subsp. *hercegovina* (Beck) Kuzmanov, do konačnog rješenja njihova taksonomskog i pratećeg nomenklaturnog statusa.

***Euphorbia platyphyllos* L.**

Mjesto prvog objavljivanja: Species Plantarum: 460. 1753

Sinonimi: *Galarhoeus platyphyllus* (L.) Haw. (Syn. Pl. Succ.: 151. 1812), *Tithymalus platyphyllos* (L.) Hill (Hort. Kew.: 172.4. 1768), *T. platyphyllos* (L.) Raf. (Fl. Tellur. 4: 115. 1838)

Na temelju revizije herbarskog materijala CNHM-a razlučene su dvije podvrste:

Euphorbia platyphyllos* L. subsp. *platyphyllos

tipična podvrsta

Sinonimi: *Euphorbia coderiana* DC. (in de Lamarck et de Candolle, Fl. Franç. 6: 365. 1815), *E. dubia* Dierb. (Fl. Heidelb. 2: 127. 1820), *E. flavopurpurea* Willk. (Oesterr. Bot. Z. 25: 112. 1875), *E. foetida* Kit. (Linnaea 32: 561. 1864), *E. foetida* Schult. ex Rchb., nom. illeg. (Fl. Germ. Excurs.: 756. 1832), *E. lanuginosa* Thuill., nom. illeg. (Fl. Env. Paris, ed. 2: 238. 1799), *E. ruderalis* Dumort. (Fl. Belg.: 87. 1827), *E. subciliata* Pers. (Syn. Pl. 2: 18. 1806), *E. platyphyllos* L. subsp. *flavopurpurea* (Willk.) Nyman (Consp. Fl. Eur.: 650. 1881), *E. platyphyllos* L. var. *subciliata* (Pers.) Nyman (Consp. Fl. Eur.: 650. 1881), *E. stricta* L. var. *dubia* (Dierb.) Nyman (Consp. Fl. Eur.: 651. 1881)

***Euphorbia platyphyllos* L. subsp. *literata* (Jacq.) Holub**

Mjesto prvog objavljivanja: Acta Horti Botanici Pragensis (Prague) 1963: 51. 1964

Sinonimi: *Euphorbia literata* Jacq. (bas. Collectanea 2: 340. 1789), *Euphorbia platyphyllos* L. var. *literata* (Jacq.) W. D. J. Koch (Syn. Fl. Germ. Helv.: 627. 1837), *Galarhoeus literatus* (Jacq.) Haw. (Syn. Pl. Succ.: 151. 1812), *Tithymalus literatus* (Jacq.) Raf. (Fl. Tellur. 4: 115. 1838), *T. platyphyllos* (L.) Hill subsp. *literatus* (Jacq.) Chrtek et Krísa (Biologia (Bratislava) 26: 569. 1971)

Nalazišta: Istra, Rabac

Prema herbarskom primjerku CNHM, Id. 37080, Inv. br. 600:ZAG;2554 (<http://hirc.botanic.hr/fcd/Galerija/Slika.aspx?IdPicture=52397>)

***Ranunculus istriacus* Hörandl et Gutermann**

Mjesto prvog objavljivanja: Botanische Jahrbücher für Systematik, Pflanzengeschichte und Pflanzengeographie (Leipzig) 120(4): 563 (1998)

Nalazišta: Locus classicus Hrvatska, Istra (0751/1): "Čičarija (Tschitschenboden), Schutzhaus am Poklon - Učka-Gipfel, 960-1396 m, 30.5.1955., W. Gutermann, Gu1392, Individuum a (WU; Isotypen in Gu)

Nova svojta za znanost prema navodu u Hörandl i Gutermann (1998)

***Campanula fenestrellata* Feer ssp. *istriaca* (Feer) Damboldt**

Mjesto prvog objavljivanja: Botanische Jahrbücher für Systematik, Pflanzengeschichte und Pflanzengeographie (Leipzig) 84: 349. 1965.

Sinonimi: *Campanula elatines* L. var. *istriaca* (Feer) Fiori et Paoletti (in Fl. An. Ital. III: 182 (1903-1904)), *C. garganica* auct., non Tenore (Koch in Synopsis 1. ed. 469 (1837)), *C. garganica* Tenore ssp. *istriaca* (Feer) Hayek (in Prodr. Fl. Pen. Balcan. II: 534 (1930)), *C. istriaca* Feer (baz., J. Bot. 28: 271 (1890)), *C. muralis* Alschinger, (n. illeg., Fl. Jadr. 54(1832)).

Promjenjen je dosadašnji tretman svojite iz vrste *Campanula istriaca* Feer (bazionim, J. Bot. 28: 271 (1890) u podvrstu *Campanula fenestrellata* Feer ssp. *istriaca* (Feer) Damboldt, a na temelju Park i sur. (2006) i Kovačić (2004).

Slika 1. Nove svojite u flori Hrvatske: 1/ *Vinca herbacea* (foto J. Csiky), 2/ *Campanula teutana* (foto S. Bogdanović), 3/ *Scabiosa delminiana* (foto D. Šoljan).

Literatura

- **Abadžić, S. (2007):** Nova vrsta genusa *Scabiosa* L. (*Dipsacaceae*). Hrvatska misao, Sarajevo, god XI, br. 1/07 (42) nova serija, sv. 30: 38-49.
- **Bogdanović, S., Brullo, S., Rešetnik, I., Šatovic Z., Liber, Z. (2014):** *Campanula teutana*, a new isophyllous *Campanula* (*Campanulaceae*) from the Adriatic region. Phytotaxa 161(1): 1-17.
- **Csiky, J., Purger, D. (2013):** Herbaceous periwinkle, *Vinca herbacea* Waldst. et Kit. 1799 (*Apocynaceae*), a new species of the Croatian flora. Acta Bot. Croat. 72(2): 399-406.
- **Euro+Med (2006-):** Euro+Med PlantBase - the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. Published on the Internet <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> [May 2014].
- **Hörandl, E., Gutermann, W. (1998):** Der *Ranunculus auricomus*-Komplex in Österreich 2. Die *R. cassubicus*-, *R. monophyllus*- und *R. fallax*-Sammelgruppe. Bot. Jahrb. Syst. Pflanzengesch. Pflanzengeogr. 120(4): 545-598.

- **Kočić, A. (2013 a):** Utjecaj stanišnih uvjeta na dinamiku razvoja makrofita u vodotocima nizinskog dijela Hrvatske. Doktorska disertacija, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 124.
- **Kočić, A. (2013 b):** Rasprostranjenost i morfološka varijabilnost invazivnih vrsta *Elodea nuttallii* (Planch.) H. St. John i *Elodea canadensis* Michx u Hrvatskoj. U Alegro A., Boršić I. ur.: Knjiga sažetaka. 4. Hrvatski Botanički Simpozij s međunarodnim sudjelovanjem, 27. - 29. rujna 2013, 100.
- **Kočić, A., Horvatić, J., Jelaska, S. D. (2014):** Distribution and morphological variations of invasive macrophytes *Elodea nuttallii* (Planch.) H. St. John and *Elodea canadensis* Michx in Croatia. Acta Botanica Croatica (prihvaćeno za tisak).
- **Kovačić, S. (2004):** The genus *Campanula* L. (Campanulaceae) in Croatia, circum-Adriatic and west Balkan region. Acta Botanica Croatica 63(2): 171-202.
- **Park, J. M., Kovačić, S., Liber, Z., Eddie, W. M. M., Schneeweiss, G. M. (2006):** Phylogeny and biogeography of isophyllous species of *Campanula* (Campanulaceae) in the Mediterranean area. Systematic Botany 31(4): 862-880.
- **PESI (2014):** Pan-European Species directories Infrastructure. Accessed through www.eunomen.eu/portal, at 2014-05-06.
- **Trinajstić, I. (1987):** Contributo all'analisi fitogeografica dell'area sud-est alpino-dinarica. Biogeographia 13: 99-112.
- **Trinajstić, I. (2007):** Nomenklaturno-taksonomska i korološka razmatranja o vrsti *Euphorbia hercegovina* G. Beck. Hrvatska misao, Sarajevo, god. XI. br. 1/07 (42) nova serija sv. 30: 82-88.